

Ohjeistus lakkovalmistautumiseen

Tes-kevään aikataulu

Tammikuun aikana lähtevät liikkeelle tes-tavoite-kyselyt.

Työtaisteluun valmistautuvien "raamattua" eli lakkoaapista uudistetaan parhaillaan. Päivitetty versio ilmestyy viimeistään maaliskuussa.

Lehdistön nykyisen työehtosopimuksen voimassaolo päättyy 30.4.2025.

Mahdollinen lakko voi alkaa aikaisintaan 14. toukokuuta 2025.

Neuvottelutavoitteista kysely alkuvuodesta

Journalistiliitto kuulee sääntöjen mukaisesti jäsenyhdistyksiä ja toimitusosastoja sopimusesityksiä valmisteltaessa. Lisäksi yksittäiset jäsenet ja luottamushenkilöt saavat oman erillisen kyselyn. Kyselyt lähetetään tammikuussa.

Tavoitteiden asettaminen on erittäin tärkeä osa työehtosopimusprosessia. Kentän tahtotila vaikuttaa siihen, millaisilla tavoitteilla neuvotteluihin lähdetään. Kyselyihin vastaamiseen on siis hyvä panostaa.

Tavoitteiksi voi ja kannattaa ehdottaa myös epärealistisilta tuntuvia asioita. Jos jäsenet haluavat laajasti lähteä tavoittelemaan vaikkapa selvästi aiempaa isompia palkankorotuksia, se on hyvä olla tiedossa.

On sitä parempi, mitä useampi jäsen vastaa kyselyyn. Yhdistykset ja osastot voivat muistutella jäseniä vastaamisesta.

Onko osastoissa elämää?

Mahdollisen työtaistelun kannalta on järkevää, että ihmiset ovat toimivissa osastoissa eikä listoilla roikoteta haamuosastoja. Osastoilla on monia tehtäviä niin työtaisteluun valmistautumisessa kuin mahdollisessa työtaistelutilanteessakin.

Mikäli osastosta ei löydy aktiiveja toiminnan järjestämiseen, voi olla parempi, että sen jäsenet kuuluvat toimintakykyisempään osastoon.

Osastojen tilanteet kannattaa selvittää jo hyvissä ajoin ennen huhtikuuta, jolloin työehtosopimusneuvotteluja käydään. Asian voi hoitaa yhdistyksen puheenjohtaja, sihteeri tai työntekijä.

Jos ei ole itse mahdollista poimia jäsenrekisteristä tietoja osastoista ja niiden jäsenistä, ne voi pyytää liiton jäsenrekisteristä.

Tee näin, jos yhdistyksesi alueella on toimimattomia osastoja

Yhdistyksen puheenjohtaja, sihteeri tai työntekijä voi olla yhteydessä toimimattomien osaston tai osastojen jäseniin.

Mikäli jäsenet eivät ole innostuneita aktivoimaan osaston toimintaa ja heille sopii, osasto voidaan passivoida ja jäsenet siirtää toiseen osastoon. Tämän tekemiseen on kaksi vaihtoehtoa:

- 1) Osasto voi lakkauttaa itsensä niin, että pitää lakkautuskokouksen, missä päättää
a) mihin osastoon jäsenet liittyvät ja b) osaston mihin rahat menevät.

Rahojen kohtalosta on hyvä päättää siksi, että monen osaston sääntöjen mukaan varat menevät yhdistykselle, jos osasto lakkaa olemasta. Tai sitten osasto käyttää kassansa tyhjäksi ennen yhdistymistä.

- 2) Yksinkertaisimmillaan osaston lakkauttaminen voi tapahtua sähköpostikirjeenvaihdolla, jossa osaston jäseniltä kysytään suoraan, voidaanko heidät siirtää toiseen osastoon ja heidän nykyinen osastonsa passivoida.

Myös osaston jäsen tai jäsenet voivat olla itse aktiivisia asiassa. Jos osasto halutaan lakkauttaa, pitää olla yhteydessä joko omaan yhdistykseen ja/tai suoraan osastoon, jonka kanssa halutaan fuusioitua. Mikäli yhdistyminen sopii tälle osastolle, voidaan asiassa edetä. Osastojen puheenjohtajien ja sihteerien yhteystiedot saa omasta yhdistyksestä tai liiton jäsenpalvelusta.

Kun lakkautuspäätös on tehty, siitä pitää ilmoittaa liiton jäsenrekisteriin sekä palvelujohtaja Simon Huldénille. Asia viedään liiton jäsenvaliokuntaan, missä osasto todetaan lakkautetuksi ja sen jäsenet liitetyksi päätettyyn osastoon.

Yhteystiedot ajan tasalle

Mahdollisessa työtaistelutilanteessa on tärkeää, että jäsenten yhteystiedot ovat ajan tasalla liiton jäsenrekisterissä. Näin tieto neuvotteluiden etenemisestä ja mahdollisista työtaistelutoimista tavoittaa kaikki jäsenet.

Yhteystietojen päivittäminen on jäsenen vastuulla. Ne tulee päivittää liiton [verkkoasioinnissa](#).

Kevään lähestyessä yhdistysten ja osastojen on hyvä muistuttaa jäseniään tietojen tarkistamisesta.

Lakkoilu maksaa

Tes-neuvottelut ja mahdollinen työtaistelu kannattaa huomioida budjetoinnissa. Jos työtaisteluun päädytään, kuluja aiheutuu muun muassa tilojen vuokrista sekä jäsentilaisuuksista.

SJL:n toimistosta voi tarvittaessa saada työtaisteluavustusta. Päivitettävään lakkoapisen tulee ohjeet avustuksen hakemisesta.

Hengennostatusta

Yhteishengen luominen on erittäin tärkeä osa tes-neuvotteluihin valmistautumista. Yksi hyvä keino siihen on koota ihmisiä yhteen. Läsnätilaisuus on yleensä tässä mielessä paras. Jos välimatkat esimerkiksi ovat pitkiä, oikein suunniteltuna etätilaisuus toimii kuitenkin myös varmasti.

Mielenkiintoisen, tes-neuvotteluihin virittävän jäsentapahtuman voi rakentaa monella eri tavalla. Tässä muutama idea:

- Yksinkertaisimmillaan tilaisuudessa voidaan tiedottaa ja muistutella tes-neuvotteluiden etenemisestä ja niihin liittyvistä käytännön asioista.
 - Helsingin Seudun Journalistit taas on järjestänyt juuri ennen tes-neuvotteluita tai jo niiden alettua tilaisuuksia, jossa kaikki halukkaat ovat päässeet kuulemaan ja kysymään, mitä neuvotteluista on odotettavissa. Puhujina on ollut edustaja liiton hallituksesta ja/tai toimistolta.
- Työtaisteluteemaan voidaan virittäytyä pyytämällä aktiivi jostakin toisesta ammattiliitosta kertomaan, miten lakkovalmistautumista heillä tehdään. Melko tuoretta lakkokokemusta löytyy muun muassa OAJ:stä, JHL:stä, PAM:ista ja Tehystä.
 - Pohjois-Suomen Journalisteilla oli viime talvena tilaisuus, jossa vieraana oli järjestöjohtaja Risto Kallioniemi PAMista kertomassa yhteishengen nostatuksesta.
- Jos tes-neuvottelut näyttävät jumiutuvan tai lakkovaroitus on jo annettu, voi järjestää vaikkapa banderollipajan, jossa kehitellään iskulauseita mielenosoituskyltteihin ja -banderolleihin.

Viestintään kannattaa valmistautua

Jos tes-neuvottelut ajautuvat umpikujaan ja päädytään antamaan lakkovaroitus, tiedontarve on valtava. Viestintäponnistukseen on valmistauduttava yhdistyksissä ja osastoissa jo ennen neuvotteluiden alkamista.

Lakkoapisessa on ohjeita viestintään lakon uhatessa ja sen aikana. Yhdistykset ja osastot saavat mahdollisen työtaistelun lähestyessä käyttöönsä myös muuta materiaalia ja ohjeistusta viestintään.

Jäsenille kannattaa viestiä työehtosopimusneuvotteluihin liittyvistä asioista pitkin tse-kevättä. Heitä on syytä muun muassa muistuttaa, että työtaistelutoimet ovat osa normaalia keinovalikoimaa työehtosopimuksista neuvoteltaessa. Ilman toimivaa "lakkoasetta" neuvottelijoilla ei ole neuvotteluissa tarvittavaa selkänöjää.

Olennaista on, että tieto tavoittaa tarvittaessa jokaisen jäsenen. Viestintäkanavia on aiheellista miettiä jo ennen kuin tes-neuvottelut käynnistyvät. Whatsapp- ja Signal-ryhmät ovat käteviä. Niiden perustamista kannattaa miettiä osastokohtaisesti. Mitä viestintäkanavia sitten aiotaankaan käyttää, jakelua on hyvä testata lähettämällä etukäteisinfoa.

Nostetta jäsenhankintaan

Jos päädytään työtaisteluun, olisi hyvä, että mahdollisimman moni työpaikalla kuuluu liittoon ja on näin ollen myös lakossa.

Luottamushenkilöiden ja osaston aktiivien kannattaa tes-neuvotteluiden lähestyessä selvittää, ketkä työpaikalla kuuluvat liittoon ja ottaa jäsenyys puheeksi niiden kanssa, jotka eivät vielä kuulu. Osaston puheenjohtaja tai sihteeri voi pyytää jäsenlistan omasta yhdistyksestä tai liiton toimistolta.

Ei-jäseniä voi muistuttaa, että mikäli työnantaja päättää työsulusta, myöskään ei-jäsenet eivät voi tehdä töitä. Tällöin he eivät saa palkkaa eivätkä lakkoavustuksia.

Freelancerit ovat myös lakossa

On hyvä muistaa, että kun jokin tiedotusväline kuuluu lakon piiriin, myös sille työskentelevät freelancerit ovat lakossa. Lakko on tehokkaampi, kun myös freelancerit ovat mukana siinä.

Alueella työskentelevien freelancereiden – niin omaan yhdistykseen kuuluvien kuin SFJ:n jäsenten – kutsuminen mukaan kaikkiin tilaisuuksiin on tärkeää. Näin hekin saavat tietoa neuvotteluiden etenemisestä ja mahdollisesta työtaistelusta.

Tietylle medialle työskentelevistä freelancereista ei ole saatavissa mitään valmista listaa. Siksi työpaikkakohtaisten osastojen kannattaa jo työehtosopimusneuvotteluita edeltävinä kuukausina kerätä tietoa siitä, ketkä freelancerit tekevät töitä kyseiselle medialle. Samaa on hyvä tehdä myös alueosastoissa, joihin kuuluu jäseniä eri toimituksista. Näin freelancerit on tarvittaessa helpompi tavoittaa neuvotteluiden edetessä.

Henkilön työsuhdetta ei työehtosopimuslain mukaan saa purkaa eikä häntä voi irtisanoa tai lomauttaa lakkoon osallistumisen vuoksi. Freelancereilla ei ole tällaista työsuhdeturvaa. Heidän toimeksiantonsa eivät välttämättä jatku.

Freelancereiden asian pitää olla osa viestintää, jotta osastoissa ymmärretään heidän asemansa.